The Text

श्री भगवान् उवाच

इदं तु ते गुह्यतमं प्रवक्ष्याम्यनसूयवे ।
ज्ञानं विज्ञानसहितं यज्ज्ञात्वा मोक्ष्यसेऽशुभात् ॥१॥

इदम् तु ते गुह्यतमम् प्रवक्ष्यामि अनसूयवे ।
ज्ञानम् विज्ञानसहितम् यत् ज्ञात्वा मोक्ष्यसे अशुभात् ॥

Shree bhagavaan uvaacha

1. **idan tu te guhyatamam pravakṣhyaamy-anasooyave, jñaanam vijñaana-sahitañ yaj-jñaatvaa mokṣhyase'shubhaat**

राजविद्या राजगुह्यं पवित्रमिदमुत्तमम् ।
प्रत्यक्षावगमं धर्म्यं सुसुखं कर्त्तुमव्ययम् ॥२॥

राजविद्या राजगुह्यम् पवित्रम् इदम् उत्तमम् । प्रत्यक्षावगमम् धर्म्यम् सुसुखम् कर्त्तुम् अव्ययम् ॥

2. **raja-vidyaa raja-guhyam pavitram-idam-uttamam, pratyakṣha-avagamam dharmyan susukhaṅ karttum-avyayam**

अश्रद्दधानाः पुरुषा धर्मस्यास्य परन्तप ।
अप्राप्य मां निवर्तन्ते मृत्युसंसारवर्त्मनि ॥३॥

इदम् तु ते गुह्यतमम् प्रवक्ष्यामि अनसूयवे ।
ज्ञानम् विज्ञानसहितम् यत् ज्ञात्वा मोक्ष्यसे अशुभात् ॥

3. **ashraddadhaanaaḥ puruṣhaa dharmasya-asya parantapa, apraapya maan nivartante mrityu-sansaara-vartmani**

मया ततमिदं सर्वं जगदव्यक्तमूर्तिना ।
मत्स्थानि सर्वभूतानि न चाहं तेष्ववस्थितः ॥४॥

मया ततम् इदम् सर्वम् जगत् अव्यक्तमूर्तिना ।
मत्स्थानि सर्वभूतानि न च अहम् तेषु अवस्थितः ॥

4. **mayaa tatam-idan sarvañ jagad-avyakta-moortinaa, matsthaani sarva-bhootaani na cha-ahan teṣhv-avasthitaḥ**

न च मत्स्थानि भूतानि पश्य मे योगमैश्वरम् ।

भूतभृन्न च भूतस्थो ममात्मा भूतभावनः ॥५॥

न च मत्स्थानि भूतानि पश्य मे योगम् ऐश्वरम् । भूतभृत् न च भूतस्थः मम आत्मा भूतभावनः ॥

5. na cha matsthaani bhootaani pashya me yogam-aishvaram, bhoota-bhrin-na cha bhootastho mam-aatmaa bhoota-bhaavanaḥ

यथाऽऽकाशस्थितो नित्यं वायुः सर्वत्रगो महान् ।

तथा सर्वाणि भूतानि मत्स्थानीत्युपधारय ॥६॥

यथा आकाश स्थितः नित्यम् वायुः सर्वत्रगः महान् ।

तथा सर्वाणि भूतानि मत्स्थानि इति उपधारय ॥

6. yathaa''kaasha-sthito nityam vaayuḥ sarvatra-go mahaan, tathaa sarvaaṇi bhootaani matsthaane-ety-upadhaaraya

सर्वभूतानि कौन्तेय प्रकृतिं यान्ति मामिकाम् ।

कल्पक्षये पुनस्तानि कल्पादौ विसृजाम्यहम् ॥७॥

सर्वभूतानि कौन्तेय प्रकृतिम् यान्ति मामिकाम् ।

कल्पक्षये पुनः तानि कल्पादौ विसृजामि अहम् ॥

7. sarva-bhootaani kaunteya prakritiñ yaanti maamikaam, kalpakṣhaye punas-taani kalpaadau visrijaamy-aham

प्रकृतिं स्वामवष्टभ्य विसृजामि पुनः पुनः ।

भूतग्राममिमं कृत्स्नमवशं प्रकृतेर्वशात् ॥८॥

प्रकृतिम् स्वाम् अवष्टभ्य विसृजामि पुनः पुनः ।

भूतग्रामम् इमम् कृत्स्नम् अवशम् प्रकृतेः वशात् ॥

8. prakritin svaam-avaṣhṭabhya visrijaami punaḥ punaḥ, bhoota-graamam-imaṅ kritsnam-avasham prakriter-vashaat

न च मां तानि कर्माणि निबध्नन्ति धनञ्जय ।

उदासीनवदासीनमसक्तं तेषु कर्मसु ॥९॥

न च माम् तानि कर्माणि निबध्नन्ति धनञ्जय ।

उदासीनवद् आसीनम् असक्तम् तेषु कर्मसु ॥

9. na cha maan taani karmaaṇi nibadhnanti dhanañjaya, udaaseena-vad-aaseenam-asaktan teṣhu karmasu

मयाध्यक्षेण प्रकृतिः सूयते सचराचरम् ।

हेतुनाऽनेन कौन्तेय जगद्विपरिवर्तते ॥१०॥

मया अध्यक्षेण प्रकृतिः सूयते सचराचरम् ।

हेतुना अनेन कौन्तेय जगत् विपरिवर्तते ॥

10. maya-adhyakṣheṇa prakritiḥ sooyate sacharaacharam, hetunaa'nena kaunteya jagad-viparivartate

अवजानन्ति मां मूढा मानुषीं तनुमाश्रितम् ।

परं भावमजानन्तो मम भूतमहेश्वरम् ॥११॥

अवजानन्ति माम् मूढा मानुषीम् तनुम् आश्रितम् । परम् भावम् अजानन्तः मम भूतमहेश्वरम् ॥

11. avajaananti maam mooḍhaa maanuṣheen tanum-aashritam, param bhaavam-ajaananto mama bhoota-maheshvaram

मोघाशा मोघकर्माणो मोघज्ञाना विचेतसः ।

राक्षसीमासुरीं चैव प्रकृतिं मोहिनीं श्रिताः ॥१२॥

मोघाशाः मोघकर्माणः मोघज्ञानाः विचेतसः ।

राक्षसीम् आसुरीम् च एव प्रकृतिम् मोहिनीम् श्रिताः ॥

12. mogh-aashaa mogha-karmaaṇo mogha-jñaanaa vichetasaḥ, raakṣhaseem-aasureeñ cha-iva prakritim mohineeñ shritaaḥ

महात्मानस्तु मां पार्थ दैवीं प्रकृतिमाश्रिताः ।

भजन्त्यनन्यमनसो ज्ञात्वा भूतादिमव्ययम् ॥१३॥

महात्मानः तु माम् पार्थ दैवीम् प्रकृतिम् आश्रिताः ।

भजन्ति अनन्य मनसः ज्ञात्वा भूतादिम् अव्ययम् ॥

13. mahaatmaanas-tu maam paartha daiveem prakritim-aashritaaḥ, bhajanty-ananya-manaso jñaatvaa bhootaadim-avyayam

सततं कीर्त्तयन्तो मां यतन्तश्च दृढव्रताः ।

नमस्यन्तश्च मां भक्त्या नित्ययुक्ता उपासते ॥१४॥

सततम् कीर्त्तयन्तः माम् यतन्तः च दृढव्रताः । नमस्यन्तः च माम् भक्त्या नित्ययुक्ताः उपासते ॥

14. satataṅ keerttayanto maañ yatantash-cha driḍha-vrataaḥ, namas-yantash-cha maam bhaktyaa nitya-yuktaa upaasate

ज्ञानयज्ञेन चाऽप्यन्ये यजन्तो मामुपासते ।

एकत्वेन पृथक्त्वेन बहुधा विश्वतोमुखम् ॥१५॥

ज्ञान यज्ञेन च अपि अन्ये यजन्तः माम् उपासते । एकत्वेन पृथक्त्वेन बहुधा विश्वतोमुखम् ॥

15. jñaana-yajñena cha-a'py-anye yajanto maam-upaasate, eka-tvena prithak-tvena bahudhaa vishvato-mukham

अहं क्रतुरहं यज्ञः स्वधाऽहमहमौषधम् ।

मन्त्रोऽहमहमेवाज्यमहमग्निरहं हुतम् ॥१६॥

अहम् क्रतुः अहम् यज्ञः स्वधा अहम् अहम् औषधम् ।

मन्त्रः अहम् अहम् एव आज्यम् अहम् अग्निः अहम् हुतम् ॥

16. ahaṅ kratur-ahañ yajñaḥ svadhaa'ham-aham-auṣhadham, mantro'ham-aham-ev-aajyam-aham-agnir-ahaṅ hutam

पिताऽहमस्य जगतो माता धाता पितामहः ।

वेद्यं पवित्रमोंकार ऋक्साम यजुरेव च ॥१७॥

पिता अहम् अस्य जगतः माता धाता पितामहः ।

वेद्यम् पवित्रम् ओंकार ऋक् साम यजुः एव च ॥

17. pitaa'ham-asya jagato maataa dhaataa pitaa-mahaḥ, vedyam pavitram-oṅkaara rik-saama yajur-eva cha

गतिर्भर्ता प्रभुः साक्षी निवासः शरणं सुहृद् ।

प्रभवः प्रलयः स्थानं निधानं बीजमव्ययम् ॥१८॥

गतिः भर्ता प्रभुः साक्षी निवासः शरणम् सुहृद् ।

प्रभवः प्रलयः स्थानम् निधानम् बीजम् अव्ययम् ॥

18. gatir-bhartaa prabhuḥ saakṣhee nivaasaḥ sharaṇan suhad, prabhavaḥ pralayaḥ sthaanan nidhaanam beejam-avyayam

तपाम्यहं वर्षं निगृह्णाम्युत्सृजामि चाहम् ।
अमृतं चैव मृत्युश्च सदसच्चाहमर्जुन ॥१९॥

तपामि अहम् वर्षम् निगृह्णामि उत्सृजामि च अहम् ।
अमृतम् च एव मृत्युः च सत् असत् च अहम् अर्जुन ॥

19. tapaamy-aham varṣhan nigrihṇaamy-utsrijaami cha-aham, amritañ cha-iva mrityush-cha sad-asach-cha-aham-arjuna

त्रैविद्या मां सोमपाः पूतपापा यज्ञैरिष्ट्वा स्वर्गतिं प्रार्थयन्ते ।
ते पुण्यमासाद्य सुरेन्द्रलोकमश्नन्ति दिव्यान् दिवि देवभोगान् ॥२०॥

त्रैविद्याः माम् सोमपाः पूतपापाः यज्ञैः इष्ट्वा स्वर्गतिम् प्रार्थयन्ते ।
ते पुण्यम् आसाद्य सुरेन्द्रलोकम् अश्नन्ति दिव्यान् दिवि देवभोगान् ॥

20. trai-vidyaa maan soma-paaḥ poota-paapaa yajñair-iṣhṭvaa svargatim praarthayante, te puṇyam-aasaadya surendra-lokam-ashnanti divyaan divi deva-bhogaan

ते तं भुक्त्वा स्वर्गलोकं विशालं क्षीणे पुण्ये मर्त्यलोकं विशन्ति ।
एवं त्रयीधर्ममनुप्रपन्ना गतागतं कामकामा लभन्ते ॥२१॥

ते तम् भुक्त्वा स्वर्गलोकम् विशालम् क्षीणे पुण्ये मर्त्यलोकम् विशन्ति ।
एवम् त्रयीधर्मम् अनुप्रपन्नाः गतागतम् कामकामाः लभन्ते ॥

21. te tam bhuktvaa svarga-lokam vishaalaṅ kṣheeṇe puṇye martya-lokam vishanti, evan trayee-dharmam-anuprapannaa gat-aagataṅ kaama-kaamaa labhante

अनन्याश्चिन्तयन्तो मां ये जनाः पर्युपासते ।
तेषां नित्याभियुक्तानां योगक्षेमं वहाम्यहम् ॥२२॥

अनन्याः चिन्तयन्तः माम् ये जनाः पर्युपासते ।
तेषाम् नित्याभियुक्तानाम् योगक्षेमम् वहामि अहम् ॥

22. ananyaash-chintayanto maañ ye janaaḥ paryupaasate, teṣhaan nitya-abhi-yuktaanaañ yoga-kṣhemam vahaamy-aham

येऽप्यन्यदेवता भक्ता यजन्ते श्रद्धयाऽन्विताः ।

तेऽपि मामेव कौन्तेय यजन्त्यविधिपूर्वकम् ॥२३॥

ये अपि अन्यदेवताः भक्ताः यजन्ते श्रद्धया अन्विताः ।

ते अपि माम् एव कौन्तेय यजन्ति अविधिपूर्वकम् ॥

23. ye'py-anya-devataa bhaktaa yajante shraddhayaa'nvitaaḥ, te'pi maam-eva kaunteya yajanty-avidhi-poorvakam

अहं हि सर्वयज्ञानं भोक्ता च प्रभुरेव च ।

न तु मामभिजानन्ति तत्त्वेनाऽतश्च्यवन्ति ते ॥२४॥

अहम् हि सर्वयज्ञानम् भोक्ता च प्रभुः एव च । न तु माम् अभिजानन्ति तत्त्वेन अतः च्यवन्ति ते ॥

24. ahaṅ hi sarva-yajñaanam bhoktaa cha prabhur-eva cha, na tu maam-abhijaananti tattvena-a'tash-chyavanti te

यान्ति देवव्रता देवान् पितॄन् यान्ति पितृव्रताः ।

भूतानि यान्ति भूतेज्या यान्ति मद्याजिनोऽपि माम् ॥२५॥

यान्ति देवव्रताः देवान् पितॄन् यान्ति पितृव्रताः ।

भूतानि यान्ति भूतेज्याः यान्ति मद्याजिनः अपि माम् ॥

25. yaanti devavrataa devaan pitreen yaanti pitri-vrataaḥ, bhootaani yaanti bhootejyaa yaanti madyaajino'pi maam

पत्रं पुष्पं फलं तोयं यो मे भक्त्या प्रयच्छति ।

तदहं भक्त्युपहृतमश्नामि प्रयतात्मनः ॥२६॥

पत्रम् पुष्पम् फलम् तोयम् यः मे भक्त्या प्रयच्छति ।

तद् अहम् भक्ति उपहृतम् अश्नामि प्रयत् आत्मनः ॥

26. patram puṣhpam phalan toyañ yo me bhaktyaa prayachchhati, tadaham bhakti-upahritam-ashnaami prayat-aatmanaḥ

यत्करोषी यदश्नासि यज्जुहोषी ददासि यत् ।

यत् तपस्यसि कौन्तेय तत्कुरुष्व मदर्पणम् ॥२७॥

यत् करोषी यत् अश्नासि यत् जुहोषी ददासि यत् । यत् तपस्यसि कौन्तेय तत् कुरुष्व मदर्पणम् ॥

27. yat-karoṣhi yad-ashnaasi yaj-juhoṣhi dadaasi yat, yat tapasyasi kaunteya tat-kuruṣhva mad-arpaṇam

शुभाशुभफलैरेवं मोक्ष्यसे कर्मबन्धनैः ।

संन्यासयोगयुक्तात्मा विमुक्तो मामुपैष्यसि ॥२८॥

शुभ अशुभफलैः एवम् मोक्ष्यसेः कर्मबन्धनैः । संन्यास योग युक्तात्मा विमुक्तः माम् उपैष्यसि ॥

28. shubha-ashubha-phalair-evam mokṣhyase karma-bandhanaiḥ, sannyaasa-yoga-yukt-aatmaa vi-mukto maam-upa-iṣhyasi

समोऽहं सर्वभूतेषु न मे द्वेष्योऽस्ति न प्रियः ।

ये भजन्ति तु मां भक्त्या मयि ते तेषु चाऽप्यहम् ॥२९॥

समः अहम् सर्वभूतेषु न मे द्वेष्यः अस्ति न प्रियः ।

ये भजन्ति तु माम् भक्त्या मयि ते तेषु च अपि अहम् ॥

29. samo'han sarva-bhooteṣhu na me dveṣhyo'sti na priyaḥ, ye bhajanti tu maam bhaktyaa mayi te teṣhu cha-a'py-aham

अपि चेत् सुदुराचारो भजते मामन्यभाक् ।

साधुरेव स मन्तव्यः सम्यग्व्यवसितो हि सः ॥३०॥

अपि चेत् सुदुराचारः भजते माम् अन्यभाक् ।

साधुः एव सः मन्तव्यः सम्यग् व्यवसितः हि सः ॥

30. api chet sudur-aachaaro bhajate maam-anya-bhaak, saadhur-eva sa mantavyaḥ samyag-vyavasito hi saḥ

क्षिप्रं भवति धर्मात्मा शश्वच्छान्तिं निगच्छति ।

कौन्तेय प्रतिजानीहि न मे भक्तः प्रणश्यति ॥३१॥

क्षिप्रम् भवति धर्मात्मा शश्वत् शान्तिम् निगच्छति ।

कौन्तेय प्रतिजानीहि न मे भक्तः प्रणश्यति ॥

31. kṣhipram bhavati dharmaatmaa shashvach-chhaantin nigachchhati, kaunteya prati-jaaneehi na me bhaktaḥ praṇashyati

मां हि पार्थ व्यपाश्रित्य येऽपि स्युः पापयोनयः ।

स्त्रियो वैश्यास्तथा शूद्रास्तेऽपि यान्ति परां गतिम् ॥३२॥

माम् हि पार्थ व्यपाश्रित्य ये अपि स्युः पापयोनयः ।

स्त्रियः वैश्याः तथा शूद्राः ते अपि यान्ति पराम् गतिम् ॥

32. maaṅ hi paartha vyapaashritya ye'pi syuḥ papa-yonayaḥ, striyo vaishyaas-tathaa shoodraas-te'pi yaanti paraaṅ gatim

किं पुनर्ब्राह्मणाः पुण्या भक्ता राजर्षयस्तथा ।

अनित्यमसुखं लोकमिमं प्राप्य भजस्व माम् ॥३३॥

किम् पुनः ब्राह्मणाः पुण्याः भक्ताः राजर्षयः तथा ।

अनित्यम् असुखम् लोकम् इमम् प्राप्य भजस्व माम् ॥

33. kim punar-braahmaṇaaḥ puṇyaa bhaktaa raajarṣhayas-tathaa, anityam-asukham lokam-imam praapya bhajasva maam

मन्मना भव मद् भक्तो मद्याजी मां नमस्कुरु ।

मामेवैष्यसि युक्त्वैवमात्मानं मत्परायणः ॥३४॥

मन्मनाः भव मद् भक्तः मद्याजी माम् नमस्कुरु ।

माम् एव एष्यसि युक्त्वा एवम् आत्मानम् मत्परायणः ॥

34. manmanaa bhava mad bhakto mad-yaajee maan namaskuru, maam-eva-iṣhyasi yuktva-ivam-aatmaanam mat-paraayaṇaḥ